

The Razor's Edge #14 deel 1

Makkelijk is goed.

4 maart 1987 in het Chuang Tzu Auditorium.

Vraag 1.

Geliefde Osho,

Ik houd van dit gedicht van Chuang Tzu:

'Makkelijk is goed,

begin goed en je bent op je gemak.

Ga op je gemak door, en het gaat goed.

De goede manier om op je gemak te zijn

is de goede manier te vergeten

en te vergeten dat het makkelijk moet zijn.'

Anand Shanti, Chuang Tzu is zeer uitzonderlijk – in zekere zin de meest unieke mysticus in de hele geschiedenis van de mensheid. Zijn uniekheid is dat hij in absurditeiten spreekt. Al zijn gedichten en verhalen zijn gewoon absurd. En zijn reden om absurditeit te kiezen als zijn expressie is erg veelbetekenend: de mind moet stil gemaakt worden. Met iets rationeels kan het niet stoppen; het gaat maar steeds door. Bij alles wat logisch is, wordt de mind gevoed. Het is enkel bij het absurde dat de mind plotseling stopt – het is boven het bereik van de mind.

Zijn verhalen, zijn gedichten en zijn andere uitspraken zijn zo absurd dat mensen of eenvoudig weggaan, denkend dat hij gek is.... Zij die moedig genoeg zijn om te blijven merken dat geen andere meditatie nodig was. Gewoon naar zijn absurde uitspraken luisteren stopt het functioneren van de mind. En dat is de bedoeling van meditatie.

Meditatie is niet van de mind.

De meeste Westerse vertalingen van verhandelingen uit het Oosten over meditatie zijn op het verkeerde spoor geraakt. Ze hebben het woord meditatie gebruikt alsof het concentratie betreft. En het Engelse woord meditatie schijnt in feite synoniem te zijn met concentratie.

Het Engels heeft drie woorden – concentratie, contemplatie, meditatie. Geen van hen komt bij benadering bij het Oosterse woord dhyana, wat in China chán werd en in Japan zen. De wortel is het Sanskriet woord dhyana, en het zal erg goed voor je zijn om het onderscheid te begrijpen. Bij concentratie stelt de mind zich scherp in, vernauwd tot enkel een voorwerp.

Een beroemd verhaal over een van de grote meester boogschutters.... Arjuna zegt dat zijn leraar, Dronacharya, de laatste proef aan zijn leerlingen gaf. Hij had een dode vogel ver weg aan een boom gehangen al doelwit.

Hij vroeg een van zijn leerlingen, Duryodhana... “Wat zie je?” Duryodhana zei... “Alles! De bomen, de zon die opkomt achter hen, de vogel die je als roos hebt gesteld. Ik zie alles.”

Dronacharya vroeg een andere leerling; hij zei... “Ik zie alleen de vogel. Hij is meer geconcentreerd. Duryodhana heeft zijn mind uitgespreid over de hele plaats. De tweede leerling zegt dat hij alleen de vogel ziet. Maar de meester is niet tevreden.

Hij vraagt Arjuna... “Wat zie jij?” Arjuna zegt... “Enkel het oog van de vogel waarvan je zei dat het doelwit is. Ik zie niets anders.” Zijn concentratie is nog meer vernauwd. En voor een boogschutter is deze concentratie nodig. Maar meditatie is geen boogschieten.

Contemplatie is niet geconcentreerd op een enkel voorwerp, maar het is denken over hetzelfde voorwerp van alle mogelijke kanten. Bijvoorbeeld, iemand contempleert over liefde – wat betekent dit? Hij blijft beperkt tot een bepaalde denkwijze, niet tot een bepaald voorwerp, maar tot een zeker onderwerp.

En “meditatie” geeft ook, in alle talen van de wereld behalve het Indiaas, Chinees en Japans, het gevoel.... De boogschutter is geconcentreerd, maar hij houdt zich niet bezig met het oog, het doewit. Zijn interesse geldt hoe de boog te schieten zodat het doel treft; zijn belang is het doel niet te missen.

Meditatie, zo ver het de Westerse talen betreft, is het diep in een voorwerp gaan – denken, in zijn intensere implicaties. Contemplatie was lineair; je denkt hierbij aan een onderwerp vanuit alle mogelijk aspecten, maar de mind beweegt. In meditatie beweegt de mind niet. Het is vergelijkbaar met concentratie zonder de pijlen. Je gedachten zijn de pijlen, maar zij raken hetzelfde onderwerp dieper en dieper en dieper. – niet in een lijn, niet horizontaal maar verticaal. Er is geen woord in de Westerse talen dat het woord dhyana absoluut en adequaat kan vertalen. “Meditatie” is gekozen omdat er geen ander woord is, maar het is een verkeerde keuze. Van de drie woorden is het wel het beste, maar dhyana, c’han of zen hebben een totaal andere betekenis: de mind is gestopt.

In concentratie vernauwd de mind, in contemplatie vloeit het op een niveau over een bepaald onderwerp, in meditatie is het geconcentreerd, en in plaats van pijlen gooit het gedachten dieper en dieper in hetzelfde voorwerp. Maar al de drie processen behoren bij de mind.

Dhyana betekent dat de mind opzij is gezet. Er is geen concentratie, er is geen contemplatie, er is geen meditatie, het is een staat van geen mind; het is absolute stilte, zelfs niet een kleine beroering van enige gedachte.

In het Oosten, zijn zoveel deviezen uitgeprobeerd... hoe het voortdurend babbelen van de mind te stillen, hoe eraan voorbij te gaan, hoe het te stoppen,

hoe het achter je te laten. Chuang Tzu heeft zijn eigen unieke contributie. Hij spreekt tegen zijn discipelen in absurditeiten, en de mind kan dit niet aan. De mind heeft iets redelijks nodig, rationeels, logisch; dat is zijn terrein. Het absurde is daaraan voorbij.

Ik heb je het beroemde verhaal vertelt over Chuang Tzu: Op een ochtend wordt hij wakker met tranen in zijn ogen, zo droevig en zo gedeprimeerd. Zijn discipelen hadden hem nooit droevig of depressief of met tranen gezien, hij is een verlicht meester... wat is er gebeurd? Ze haastten zich om hem te vragen... "Kunnen we ergens mee helpen?" Chuang Tzu zei... "Ik denk het niet." Ze zeiden... Toch willen we weten wat het probleem is dat U zo erg kwelt. U bent aan problemen voorbij!"

Chuang Tzu zei... "Dat was ik ook, maar gisteren nacht zag ik een droom en het heeft mijn hele verworvenheid, prestatie, zelfrealisatie, verlichting verstoord – alles is naar de knoppen."

Ze zeiden... "Gewoon een droom?" Hij zei... "Het was niet zomaar een droom, het heeft me helemaal kapot gemaakt." Ze zeiden... vertel ons toch maar de droom!"

De droom was dat Chuang Tzu zag dat hij een vlinder was geworden. Al de leerlingen lachten. Ze zeiden... "Onnodig om gedeprimeerd te zijn en tranen te huilen en te denken dat je verlichting en zelfrealisatie naar de knoppen is... het is een gewone droom, niets om je zorgen over te maken. In dromen zien mensen vaak dat ze allerlei dingen worden, maar een droom is een droom."

Chuang Tzu zei... "ik begrijp dat een droom een droom is. Het probleem is dat ik bezorgd ben over wie ik ben? Als Chuang Tzu in een droom kan zien dat hij een vlinder is geworden, kan een vlinder in haar droom zien dat ze Chuang Tzu is geworden. En nu ben ik in de war. Wie ben ik? – Een Chuang Tzu of een vlinder? "Als Chuang Tzu in staat is te dromen dat hij een vlinder is, kun je niet aan de mogelijkheid voorbijgaan dat een vlinder die een dutje op de rozenstruik doet droomt dat ze Chuang Tzu is geworden. Wie kan haar verhinderen? En de vraag is, ben ik wakker, of is de vlinder aan het dromen dat ze Chuang Tzu is? Vertel jullie mij wie ik ben! – de vlinder of Chuang Tzu."

Ze stonden allen met de mond vol tanden... wat moesten ze zeggen? Deze man vond steeds zulke absurde dingen. Miljoenen mensen hebben miljoenen jaren gedroomd, maar niemand heeft deze vraag gesteld. Jij hebt ook gedroomd, maar heb je ooit dit afgevraagd? – dat als je wakker wordt het misschien het begin is van een nieuwe droom. Wat maakt je zo zeker dat je niet droomt? – In de droom was je zo zeker dat je een vlinder was, en nu ben je zo zeker dat je Chuang Tzu bent. Er is geen verschil in zekerheid. In feite is als je wakker bent de mogelijkheid van verdenking er, je kunt twijfelen; maar als je droomt, is er

helemaal geen twijfel, geen achterdocht, geen vraagteken – je bent gewoon een vlinder.

Hij zei... “Ga zitten en mediteer en vind het antwoord – wie ben ik?” Ze keken naar elkaar – hoe hierop te mediteren, hoe erover te denken? Het is ondenkbaar, het is voorbij de mind. Zijn naaste discipel, Lieh Tzu, was weg gegaan naar het nabijgelegen dorp. Bij terugkomst zag hij de hele scene: Chuang Tzu in tranen op zijn bed, al de discipelen met gesloten ogen, volkomen ten einde raad.

Wat kan de mind erover zeggen? De vraag is absurd. Hij vroeg een van de leerlingen die dicht bij de deur was... “Wat is er gaande? Het schijnt werkelijk serieus te zijn! Ik heb hier nooit zo’n serieusheid gezien. E waarom huilt onze meester? Is er iemand gestorven of zo?”

De discipel zei... “Hij heeft een nieuwe absurditeit gecreëerd. Niemand is gestorven en er is niets gebeurd; hij is ons aan het martelen en anders niets! Nu moeten wij erover mediteren.” En hij vertelde hem het probleem. Lieh Tzu zei... “Maak je geen zorgen. Jullie mediteren: Ik kom.”

Hij ging naar buiten, bracht een emmer ijskoud water en goot het over Chuang Tzu. En Chuang Tzu zei lachend... “Als je hier eerder was geweest zou je deze idioten hebben kunnen redden! Ze kijken zo ernstig, alsof ze werkelijk denken. En jij zou mijn tranen hebben gespaard en mijn ellende. Wacht even; giet geen water meer, het is te koud.”

Lieh Tzu zei... “Is je probleem opgelost of niet?” Chuang Tzu zei... “Het is opgelost – jij bent mijn opvolger!”

Het is niet een vraag die door de mind opgelost moet worden.

De mind is impotent.

Chuang Tzu heeft zo honderden verhalen en hij moet een erg vreemd soort genie geweest zijn – zelfs het verzinnen van deze verhalen is niet makkelijk – maar zijn onderricht was erg eenvoudig. En zij die bij hem bleven werden allen verlicht. Dat is een zeldzaam verschijnsel. Hij versloeg zelfs zijn eigen meester Lao Tzu – een paar mensen werden verlicht, maar de meesten van Lao tzu’s discipels bleven in hun onwetendheid. Hij versloeg Gautama Boeddha – een paar van zijn discipels werden verlicht, maar dat was een klein gedeelte, want hij had duizenden discipels en niet meer dan een dozijn werden verlicht.

Chuang Tzu heeft een zeldzame positie in de geschiedenis van de mystici. Al zijn leerlingen werden verlicht... hij liet je niet los tenzij je verlicht was geworden. Hij zat zo achter je aan dat mensen uiteindelijk maar besloten dat het beter was verlicht te worden. Iedere dag nieuwe kwelling... de enige manier jezelf te redden is verlicht te worden. Maar zijn methode was erg eenvoudig,

en zijn gedicht, Anand Shanti, vertelt op aforistische manier zin hele benadering.

“Makkelijk is goed.”Niemand heeft dit ooit durven zeggen. Integendeel, mensen maken het juiste zo moeilijk als maar mogelijk is. Voor jullie, die allemaal geconditioneerd zijn door verschillende tradities, is het verkeerde makkelijk, en het juiste is moeilijk. Het heeft training nodig, het heeft discipline nodig, het behoeft onderdrukking, het vraagt dat je afziet van de wereld, het vraagt afstand te doen van plezier....

Leugens zijn makkelijk, waarheid is moeilijk – dat is de doorsnee conditionering van de mensheid. Maar Chuang Tzu is ongetwijfeld een man met ontzagwekkend inzicht. Hij zegt, makkelijk is goed. Waarom hebben dan mensen het juiste zo moeilijk gemaakt? Al jullie heiligen hebben het goede erg moeilijk gemaakt.

Er zit een psychologie achter; enkel het moeilijke is aantrekkelijk voor je ego. Hoe moeilijker de taak, des te meer voelt het ego zich uitgedaagd.

De Everest beklimmen was moeilijk; honderden mensen waren gestorven voordat Edmund Hillary de top levend bereikte. Een eeuw lang waren er groep na groep bergbeklimmers geweest, en toen Edmund Hillary het bereikte, was er niets te vinden! Precies op de top is er zelfs niet eens plaats genoeg... alleen een mens kan daar staan, op het hoogste punt. Hem werd gevraagd... Wat was het dat je dreef? Maar al te goed wetend dat honderden bergbeklimmers hun leven verloren hebben gedurende honderd jaar, en zelfs hun lichamen niet eens gevonden zijn... waarom probeerde je dit gevaarlijke project?

Hij zei...Ik moest het proberen. Het deed mijn ego pijn. Ik ben een bergbeklimmer, ik houd ervan bergen te beklimmen, en het was vernederend dat er een Everest is en niemand in staat was er te komen. Het is niet een kwestie van iets te vinden, maar ik voel me zo enorm gelukkig.

Wat is dit geluk? Je hebt niets gevonden! Het geluk bestaat eruit dat je ego meer gekristalliseerd is. Je bent de eerste mens in de hele geschiedenis die de Everest heeft bereikt; nu kan niemand je plaats innemen. Iedereen die daar komt zal de tweede, derde zijn... maar jij hebt een stempel in de geschiedenis gezet; jij bent de eerste. Je hebt niets gevonden, maar je hebt een intense voeding voor je ego gevonden. Misschien is Edmund Hillary zelf hier niet bewust van.

Alle religies hebben het goede moeilijk gemaakt, omdat het verkeerde aantrekkelijk is – aantrekkelijk voor het ego. Maar het ego is niet de waarheid; het ego is niet juist. Zie je het dilemma? Het ego wordt enkel door het moeilijke aangetrokken. Als je wilt dat mensen heiligen worden, moet je jouw juiste, jouw waarheid, jouw discipline erg moeilijk maken. Hoe moeilijker het is, des te meer egoïsten zal het aantrekken, bijna als door een magneet aangetrokken.

Maar het ego is niet goed. Het is het ergste wat een mens kan overkomen. En het kan je niet het goede, de waarheid bezorgen; het kan alleen je ego sterker maken. Chuang Tzu doet met een eenvoudige uitdrukking de meest veelbetekenende verklaring: Makkelijk is goed. Want het makkelijke heeft geen aantrekkingskracht voor het ego.

Als je het makkelijk gaat doen, begint het ego te sterven. En als er geen ego meer over is, ben je bij je werkelijkheid aangekomen – het goede, de waarheid. En het ware en goede moeten natuurlijk zijn. Makkelijk betekent natuurlijk; je kunt hen zonder inspanning vinden. Makkelijk is goed betekent dat natuurlijk goed is, inspanningloos goed is, egeloos goed is.

‘Begin goed en je bent op je gemak, ga op je gemak door en het gaat goed.’ Ze zijn gewoon twee kanten van dezelfde munt. Als je, bij het beginnen van een goed leven, het moeilijk vindt, onthoudt dat het niet juist is. Als je bij goed te leven, je leven steeds makkelijker vindt, meer en meer ontspannen, meevloeiend met de stroom....

Tegen de stroom ingaan is moeilijk, maar met de stroom meegaan is niet moeilijk. Dus kies of de makkelijke dingen in het leven, de meest natuurlijke dingen in het leven en je zult goed zitten; of als je aan de andere kant wilt beginnen, onthoudt het criterium dat het goede je op je gemak moet stellen, je moet ontspannen.

‘Ga op je gemak door en het gaat goed.’ Vergeet geen moment dat het moeilijke het voedsel voor het ego is, en het ego de hindernis is die je blind maakt om te zien, die je doof maakt om te horen, het zwaar maakt om je hart te openen, het je onmogelijk maakt om lief te hebben, te dansen, te zingen.

‘Ga op je gemak door.’ Je hele leven zou een makkelijk verschijnsel moeten zijn. Dan zul je niet het ego creëren. Je zult een natuurlijk wezen zijn, dood gewoon. En voor Chuang Tzu en voor mij ook is het doodgewone het meest bijzonder. De mensen die proberen bijzonder te zijn hebben het doel gemist. Gewoon zijn, gewoon een niemand.

Maar al je conditioneringen zijn zo verdorven; ze maken je slecht. Ze zeggen; op je gemak zijn is lui zijn, gewoon zijn is vernederend. Als je niet probeert macht te krijgen, aanzien, achting, dan is je leven zinloos – dat hebben ze in je mind geperst.

Chuang Tzu neemt in deze eenvoudige uitspraken al je conditioneringen weg.